

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

CIII. De quatuor gradibus quibus electorum profectus distinguitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

potest inveniri, ut illud ^f: *Beatus vir qui in sapientia morabitur, & qui in* ^f Eccli. 14. d
justitia meditabitur, & in sensu cogitabit circumspeditionem Dei. Moratur si-
 quidem in sapientia, & sapiens est qui semetipsum hic dijudicat, ut æter-
 num Dei judicium evadat. *Si enim* (ait Apostolus ^g) *nosmetipsos dijudica-* ^g 1. Cor. 11. g
remus, non utique judicaremur. Sapiens est non secundum sapientiam huius
 sæculi, sed secundum illam quæ trahitur de occultis, per quam utique mi-
 ro Dei opere agitur, ut electi quique tunctionibus & pressuris hic attriti, in
 ædificio veri Salomonis sine sonitu mallei postmodum collocentur.

SERMO CIII.

De quatuor gradibus quibus electorum profectus di-
 stinguitur.

Quatuor gradibus distinguatur omnium electorum profectus. Primò
 enim fit quisque amicus suæ animæ; secundo fit amicus justitiæ; ^{Primus Gradus}
 tertio sapientiæ; quarto fit sapiens. In primo profectu vitat omnia quæ ^{profectus electo-}
 animam possunt offendere, & diligit ea quæ eam possunt mulcere. Horret ^{rum, quo homo}
 ergo infernum, & cœlum concupiscit: ita potest implere illud divinum ^{fit amicus ani-}
 præceptum, quod in prima conversione sua accepit ^a: *Diliges proximum* ^a Match. 22. d
tuum sicut teipsum. Nam dum secundum carnem ambulat, nullo modo po-
 test. Cum autem spiritu Dei agitur, facile potest. Quid enim habeat emo-
 lumentum homo, si proximus eius ardeat in inferno: aut quid perdidit, si
 secum fuerit in paradiso? Neque enim talis est illa paradisi hæreditas, ut
 possidentium numero minuatur. Diligit ergo proximum, quem non vult
 malum pati, sicut nec seipsum, & quem sicut seipsum vult possidere cœlum.
 Hoc autem suo, id est hominis spiritu, quando posset, ut scilicet expave-
 sceret gehennam, ac cœlestia desideraret: Sed potest hoc illius spiritu cui
 dictum est ^b. *Si ascendero in cœlum, tu illic es, &c.* Spiritus quippe sapien- ^b Psal. 138. b
 tiæ ubique præsens, novit quid in cœlo, & quid agatur in inferno. Cùm-
 que mentem humanam replevit, & de pœnis inferni incuit timorem, &
 cœlestium amorem infundit: sicque facit hominem amare seipsum, & di-
 cit ei ^c: *Miserere animæ tuæ, placens Deo.* Primum igitur est diligere se, ^c Eccli. 30. b
 deinde proximum. Non enim dictum est, *diliges te sicut proximum, sed*
diliges proximum sicut te. Hoc modo fit amator animæ suæ per Spiritum
 sanctum, quem ex fide accepit.

Accepto autem hoc dono, non debet eo solo contentus esse, sed ad
 maiora provehî, & in melius proficere. Vivit autem jam per spiritum. Sed
 si per spiritum vivimus (ait Apostolus) *spiritu & ambulemus* ^d. Et alibi di- ^d Galat. 5. c
 cit ^e: *Nos verò omnes revelata facie gloriam Dei specularantes, in eandem imagi-* ^e & 6. a
nem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu. ^e 2. Cor. 3. a
 Hoc ipsum & Psalmista de sanctis videtur sensisse. *Benedictionem, inquit,* ^f Psal. 82. b
 dabit

dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus deorum in Sion, Ambulet & iste quem in manibus habemus, eat & proficiat, donec ad quartum gradum perveniat. Ibi sine dubio factus sapiens, videbit Deum deorum in Sion. Porro eo ipso quod dixi, qui bene diligit animam suam, debet etiam diligere iustitiam. Alioquin si diligit iniquitatem g, odit planè, non diligit animam suam.

g. Psal. 10.

h. Sapien. 1. a
Transitus ad secundum gradum, per amorem iustitiae.

Iustus duo per iustitiam habet; ut faciat quod debet, patitur.

i. Prov. 12. c

k. Esa. 40. a

Transitus ad tertium gradum per amorem sapientiae.

Et hinc ad quartum per amorem sapientiae.
Prov. 25. c
Eccli. 24. a

Diligendo autem iustitiam transit ad secundum gradum, & audit illud Sapien. 1. a. *Diligite iustitiam qui iudicatis terram.* Quam si perfectè dilexerit, debet pro ea ferre patienter omnem poenam & quamcumque illatam contumeliam. Duo quippe præstabit ei iustitia, unum ut faciat quod debet: alterum, ut patiat quod debet: scilicet, ut si bonum non fecerit quod debuit, malum quod meruit patiat. Sic miro modo ne deserendo quidem iustitiam, ab ipsa deserimur, dum per ipsam quilibet prævaricationis reatus punitur. Neque enim est qui se abscondat à calore eius. Hanc autem poenam non solum vir iustus non horret, verumetiam libenter excipit, dum per eam præteritæ vitæ peccata purgari fideliter credit. Hinc enim scriptum est i: *Non contristabit iustum quicquid ei acciderit.* Opponit igitur variis voluptatibus quibus corrumpitur, contraria medicamenta per quæ resurgat. Verbi gratia: cecidit per inobedientiam, per obedientiæ laborem redit ad vitam: lubricus extitit ac dissolutus, per continentiae studium rigoremque disciplinæ reparatur. Patitur ab ipsis elementis mundi poenam, quorum usu dudum defluerat ad voluptatem. Quibus cruciatibus cum diu tanquam aurum in fornace probatus fuerit, quantum scilicet dignum iudicabit is qui in pane lachrymarum nos cibavit, & potum dat nobis in lachrymis in mensura, incipit jam consolari, & audit illam Esaie vocem dicentis k: *Consolamini, consolamini popule meus, dicit Deus vester. Loquimini ad cor Hierusalem, & advocate eam, quoniam completa est malitia eius, id est, afflictio: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis.* Postquam verò consolationem receperit, sollicitus est & querit quomodo placeat ei cui se probavit. Facit quicquid boni facit, ut soli placeat suo conditori.

Transit ad tertium gradum sui profectus, ut sit scilicet amicus sapientiae, quæ materno affectu loquitur sibi, cum dicit l: *Præbe fili cor tuum mihi.* Cum ergo ad hunc gradum pervenerit, nihil aliud ei restat, nisi ut ad quartum ascendat, ubi dicitur esse sapiens. Hoc autem fit quando jam operatur, non ut ipse Deo placeat, quod utique in tertio gradu fecerat; sed quia placet ei Deus, vel quia placeat Deo quod operatur. Quisquis talis est, potest cum tota fiducia ac securitate conscientie illud Sapien. canticum decantare m: *In omnibus requiæ quæsi, &c.* Hic enim requiescit in omnibus, cum per omnia ei placeat Deus, qui non Dei voluntatem ad suam curvare, sed

Sed suam didicit ad Dei voluntatem erigere. *Morabitur in hereditate Domini*, sicut ei ejusdem Domini voce promittitur, cum dicitur *n: Terram in qua dormis tibi dabo*, hoc est, quietem istam ad quam pervenisti labore tuo & munere meo, stabilem tibi faciam atque perpetuam. Quod autem subjungit, *& semini tuo*, sic possumus intelligere: ut non solum spiritui detur tranquillitas ista & hic & in futuro; sed etiam semini tuo, id est, operibus tuis dabitur corporis tui glorificatio.

S E R M O CIV.

De quatuor impedimentis Confessionis.

Quatuor sunt quæ impediunt confessionem, pudor, timor, spes, desperatio. Quosdam enim impedit pudor, qui scilicet pro sola confusione dicere erubescunt peccata quæ commiserunt. De quo per Salomonem dicitur *a: Est confusio adducens peccatum*. Quo contra de his qui confitentur, iterum dicitur *b: Est confusio adducens gloriam*. Quos etiam commendat Propheta dicens *c: Confessionem & decorem induisti*. Et alibi *d: Confessio & magnificentia opus eius*. Alios impedit timor. Timent enim si confiteantur, ne gravis eis poenitentia injungatur: & hos arguit Iob dicens *e: Qui timet pruinam, irruet super eum nix*. Sunt autem nonnulli qui in hoc mundo adhuc aliquid concupiscunt, nec putant se adepturos quod desiderant, si hominibus quales sint, innotescant. Horum confessionem impedit spes, id est, cupiditas potiendi desiderii: talibus comminatur Dominus in Evangelio *f: Vae pregnantibus & nutrientibus in illis diebus*. Sunt item alii qui nil horum verentur, sed solum hoc timent quia post peccatorum confessionem ab ipsis abstinere minimè possent. Et his obest desperatio. Quibus non incongruè illud potest aptari. Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit *g: Fit verò nonnunquam ut hæc omnia simul confessionem impediunt*. Sed qui quatuor his malis premitur, rectè jam in monumento jacet, & velut ille Evangelicus quatruiduanus foetet *h: Scriptum est enim i: A mortuo velut qui non sit, perit confessio*. Quod si is mortuus est qui non confitetur, utique reviviscet qui confitebitur. Veniat ergo Iesus, & dicat *veni foras k: Et ad vocem ejus illicò suscitabitur mortuus*. Excipiat hic noster mortuus exhortationem, & non differat confessionem.

Dicatur ergo illi quem pudor afficit: Cur te pudet peccatum tuum dicere, quem non puduit facere? Aut cur erubescis Deo confiteri, cujus oculis non potes abscondi? Quod si fortè pudor est tibi uni homini & peccatori peccatum tuum exponere, quid facturus es in die judicii, ubi omnibus exposita tua conscientia patebit? Hæc itaque tria proponenda sunt contra pudorem, scilicet consideratio rationis, reverentia intuentis Dei, comparatio majoris confusionis. Similiter contra timorem opponenda sunt

Quatuor impedimenta confessionis. Pudor.
a Eccl. 4. c
b Ibid.
c Psal. 103. a
d Psal. 110. a
e Iob. 6. c

Spes.
f Matt. 24. b

Desperatio.

g Prov. 18. a

h Ioan. 11. e
i Eccli. 17. c

k Ioan. 11. f

Antidoton pudoris.

Timoris.